

LÄGRE

ARBETSGIVARAVGIFTER
SKAPAR JOBB
OCH NYA FÖRETAG

En politik för att minska företagens "tillväxtvärk"

FRAMGÅNGSRIKT FÖRETAGANDE ÄR NYCKELN TILL TILLVÄXT OCH VÄLSTÅND

Småföretagen är ryggraden i den svenska ekonomin. 4 av 5 nya jobb under den senaste 20-årsperioden har skapats av småföretagare. Vad behövs för att förbättra möjligheterna att få fler och växande småföretag?

Framgångsrikt företagande är nyckeln till tillväxt och välstånd. Redan nu är småföretagen ryggraden i den svenska ekonomin. 4 av 5 nya jobb under den senaste 20-årsperioden har skapats av småföretagare. Vad behövs då för att förbättra möjligheterna att få fler och växande småföretag? Företagarna själva har under lång tid rankat sänkt arbetsgivaravgift som den överlägset viktigaste enskilda åtgärden för att förbättra företagarklimatet i Sverige.

Lägre arbetsgivaravgifter ¹

- 1) sänker lönekostnaderna som är den helt dominerande kostnadsposten, speciellt bland tjänsteföretagen och gör det billigare att anställa samt
- 2) gör det mer lönsamt för företagaren själv att starta och driva företag.

Det har varit en omfattande ekonomisk debatt om effekterna av lägre arbetsgivaravgifter. Flera ekonomer har varit tveksamma till detta och menar att en generell sänkning är för dyr för statsbudgeten och att sänkt arbetsgivaravgift riskerar att leda till högre löner så att arbetskraftskostnaden inte sjunker och att inga fler jobb då kommer till stånd.

Regeringen har genomfört flera åtgärder som ökat utbudet av arbetskraft (jobbskatteavdraget, sänkta kompensationsnivåer i arbetslöshets- och sjukförsäkringen och skärpt kontroll i socialförsäkringarna). Några åtgärder har också vidtagits för att öka efterfrågan på arbetskraft (sänkta

arbetsgivaravgifter för ungdomar och pensionärer samt två skattereduktioner som syftar till att öka efterfrågan på hushållsnära tjänster, RUT – och ROT-avdragen). Men fokus har legat på utbudssidan snarare än på att öka företagets efterfrågan på arbetskraft.

I denna rapport analyserar vi tre förslag till sänkt arbetsgivaravgift. De tre alternativen är:

Arbetsgivaravdrag

Ett arbetsgivaravdrag utformat så att den allmänna löneavgiften på drygt 9,2 procentenheter av lönesumman tas bort för alla företag men endast upp till en maximal nedsättning på knappt 300 000 kronor i varje företag, vilket motsvarar en lönesumma för 10 anställda med genomsnittlig lön eller 3,2 miljoner kronor. Genom att avdraget maximeras för varje företag begränsas det direkta budgetbortfallet. De små företagen gynnas relativt de större och man undviker att nedsättningen äts upp av höjda löner. Alla företag får del av avdraget, men det får störst betydelse i småföretag.

Generell sänkning

En generell sänkning av arbetsgivaravgiften genom att den allmänna löneavgiften tas bort för samtliga privata företag.

Nyanställningsavdrag

En generell sänkning av arbetsgivaravgiften genom att den allmänna löneavgiften tas bort för nyanställda. Vi antar att nedsättningen gäller under tre år.

¹) Beräkningarna för de tre modellerna bygger på den allmänna löneavgiften för år 2011 som var 9,23 procent. För 2012 uppgår den allmänna löneavgiften 9,21 procent.

För dessa tre modeller har beräkningar gjorts för hur de under en treårsperiod påverkar priser, produktion, sysselsättning, nyföretagande samt statsbudgetens utfall.

ARBETSGIVARAVDRAG

ökar både nyföretagandet och antalet anställda i befintliga företag. Sammantaget ger modellen - efter ca tre år - 39 000 nya jobb i existerande företag och ungefär lika många jobb i nya företag, sammantaget 78 000 nya jobb. Självfinansieringsgraden blir efter ett par år mycket hög, nästan 90 procent. Reformen ger dock ett underskott de första två åren innan sysselsättningen ökat tillräckligt i existerande och nya företag. För att underlätta finansieringen bör reformen därför genomföras stegvis, exempelvis i tre steg. Beroende på utformning blir då bruttokostnaden 12-14 miljarder första året varav omkring en tredjedel strömmar tillbaka genom automatiska effekter i form av främst ökad inkomstskatt. Statsbudgeten kan därmed underfinansieras med mindre än 10 miljarder kronor. Underskottet blir mindre andra året och blir ca 5 miljarder kronor efter tre år.

Arbetsgivaravdragets huvudförtjänst är att det sänker marginalkostnaden för nyanställningar för ett mycket stort antal småföretag, stimulerar nyföretagandet och att arbetskostnaden sänks för alla företag. En nackdel med taket för underlaget på 3,2 miljoner är att marginalkostnaden inte sänks utöver denna gräns. Selektiva sänkningar av avgifterna är dock billigare än generella och har den stora fördelen att löneökningar inte "äter upp" avgiftssänkningen som i högre grad kan ske vid generella sänkningar.

DEN GENERELLA MODELLEN

Den generella modellen har fördelen att ge mindre tröskeleffekter, och dessutom att vara strikt konkurrensneutral mellan olika företags typer. Samtidigt finns det nackdelar i form av avsevärt högre statsfinansiella kostnader, samt att riskerna för löneövervältring ökar. Budgetbortfallet initialt kan beräknas till ca 82 miljarder kronor. Lönekompensationen blir större än i det första alternativet med ett avdrag eftersom

löneutrymmet ökar mer generellt. Vi räknar med att lönerna stiger med två tredjedelar av kostnadssänkningen. Efter ett återflöde av skatt till budgeten genom automatiska och dynamiska effekter, återstår efter det tredje året ca 18 miljarder kronor att finansiera. Sysselsättningseffekten i nya företag och nyanställningar i befintliga företag blir efter tre år ca 90 000 personer.

NYANSTÄLLNINGSAVDRAG

Effekterna av ett nyanställningsavdrag bygger på ett antagande om en nettoökning av antalet anställda med 10 000 personer per år. Löneökningar åter inte upp denna sänkning eftersom endast nyanställda får avdraget. Men om den sänkta arbetsgivaravgiften för nyanställda endast kommer att gälla för exempelvis en treårsperiod är dock kostnadssänkningen så liten att de existerande företagen knappast sänker priserna för att öka efterfrågan och kunna nyanställa. Risken är stor att det blir en skattesänkning – visserligen liten – men med stor dödviktsandel, dvs med en skattesänkning med liten mycket liten effekt.

Ett avdrag för nyanställda har större effekter på nyföretagandet än på sysselsättningen i existerande företag. Även om sänkningen skulle begränsas till en period på 3 år torde nyföretagandet stimuleras, dock naturligtvis väsentligt mindre än för ett permanent avdrag. Åtgärden medför dock risk för skattestyrd strukturomvandling och kapitalförstöring bland omsättningen av nya företag genom att det blir lönsamt att starta och driva företag i endast tre år. Företaget och skattemyndigheten måste även hålla reda på vilka som är nyanställda, vilket är administrativt krångligt. Allt detta gör att den samhällsekonomiska vinsten av förslaget är mycket osäker. Erfarenheter från tidigare förslag visar också att det är ytterst svårt att utforma förslag som på ett enkelt och tillförlitligt sätt subventionerar sysselsättningen på marginalen.

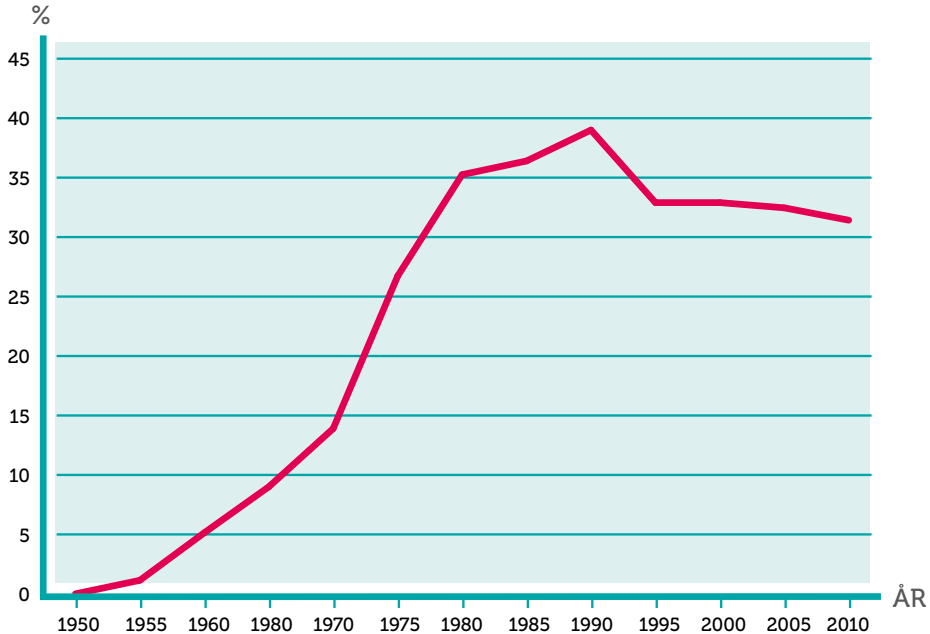

UTVECKLINGEN AV ARBETSGIVAR- AVGIFTEN 1955-2011 OCH INTERNATIONELLA JÄMFÖRELSE

De svenska arbetsgivaravgifterna är höga i ett internationellt perspektiv. Det är dessutom en skatt som är "osynlig" för de flesta svenskar – om de inte själva är företagare.

ARBETSGIVARAVGIFTER 1950-2011

Arbetsgivaravgiften drar in ca 500 miljarder kronor till statskassan brutto. Nettointäkten av arbetsgivaravgiften är dock långt mindre än bruttointäkten. Det beror främst på att arbetsgivaravgiften "trycker ned" lönesumman som är bas för inkomstskatten, konsumtionsskatterna och socialavgifterna själva. Staten har därför aldrig fått in så stora intäkter netto som det förefallit genom att introducera och expandera arbetsgivaravgifterna under perioden 1955-90. Uppåt tre fjärdedelar av de intäkter staten dragit in genom arbetsgivaravgiften kan ha gått förlorade när man beaktar de lägre intäkterna av inkomstskatt och konsumtionsskatter och smalare skattebas för socialförsäkringsavgifterna och även minskad sysselsättning i existerande och nya företag. En del av de förlorade skatteintäkterna beror på att avgifterna ökat arbetskraftskostnaderna så att jobbefterfrågan minskat.

Samtidigt har avgiften lett till en kraftig höjning av skattekilens för arbete – summan av de skatter som har samband med ökad arbetsinsats - vilket försämrat hela samhällsekonomins funktionssätt.²

Staten har kunnat använda och höja arbetsgivaravgiften delvis därför att den är "osynlig" för de flesta medborgare. Det är nästan bara företagare som klart ser och lider av skatten. Vanliga medborgare ser bara en liten del av den skatt de står för själva och är därför inte särskilt intresserade av avgiftssänkningar som de tror mest gynnar höginkomsttagare. Detta är samtidigt ett demokratiskt problem eftersom det därmed är omöjligt för de flesta att utvärdera vad de får för sina skattepengar.

Socialdemokratiska regeringar började bygga upp välfärdsstaten 1938 efter maktövertagandet och reform efter reform finansierades med skatte-

² Försämringen beror på att skattekilens slår in en kil mellan kostnad inklusive skatter och intäkten efter alla skatter. När en stor del av arbetsersättningen beskattas – blir skattekil – återstår bara en mindre del som incitament till effektivitet och samhällsekonomiskt önskvärda arbetsprestationer. Medborgarna mister genom skattekilarna tillgång till många förtjänstmöjligheter på marknaden. Arbete och kapital kan då inte utnyttjas lika effektivt som vore möjligt med lägre skattekil.

höjningar. 1948 införde finansminister Wigforss en mycket progressiv statlig inkomstskatteskala, även om de allra högsta skattesatserna endast drabbade ett fåtal individer. Men senare medförde stora löneökningar att allt fler medborgare kröp upp i högre marginalskatteskikt.

I mitten på 1950-talet hade det blivit svårt att fortsätta höja synliga skatter som inkomstskatten. Arbetsaren hade redan en marginalskatt på 33 % och en högre tjänsteman på 45 %. Då kom man på att införa en ny skatt, arbetsgivaravgiften. Den hade fördelen att inte verka drabba anställda. Den stod inte på lönebeskedet och namnet indikerade att den var en avgift som arbetsgivaren betalade.

Arbetsgivarnas högsta prioritet i avtalsrörelserna (dominerade av de stora industriföretagen) torde oftast ha varit att värna vinstnivån och kapitalskatterna. De trodde inte att höjd arbetsgivaravgift drabbade vinsterna mer än tillfälligt; traditionell nationalekonomisk teori antar nämligen att företagets vinstnivå är internationellt bestämd på lång sikt så att om arbetskraftskostnaden stiger genom höjda arbetsgivaravgifter kommer lönerna att stiga mindre, priserna att stiga mer, eller annat hända så att vinstläget relativt snart återgår till den internationellt bestämda vinstnivån.³ Avgifterna övervältras betalas av löntagarna genom lägre reallöner. Sysselsättningen blir dock inte oförändrad utan stiger. Det beror på att löneökningen gör det mer lönsamt att arbeta, på motsvarande sätt som jobbskatteavdraget. Motståndet på arbetsgivar sidan mot höjda arbets-

givaravgifter kan av denna anledning ha varit förhållandevis svagt, åtminstone fram till löntagarfondstriden.⁴ Staten å sin sida trodde sig genom denna nya dolda avgift - som var en oklar skatt genom att den hade förmånsinslag, och som ingen trodde sig betala - ha löst den offentliga sektorns finansieringsproblem för lång tid framöver.

Då varken löntagare eller arbetsgivare trodde sig betala den oklara arbetsgivaravgiften kunde staten fortsätta att höja den - och därmed hela skattetrycket - från 1955 till 1990 utan större protester.⁵ Starten var en liten sjukförsäkringsavgift som infördes 1955 och togs ut med 1,14 % på lön mellan ett basbelopp och 15 000 kronor.⁶ Genom införande av ATP-avgiften fem år senare höjdes arbetsgivaravgiften 1960 till 4,14 %. Åren 1961-72 höjdes sedan avgiften varje år med ca 1 procentenhet. Sedan kom de stora höjningarna 1973-77 med 3-4 procentenheter per år som drev upp arbetsgivaravgiften till 35 % år 1977.⁷ Som högst var avgiften 39 % år 1990. Procentsatsen sänktes något under krisåren 1992-93 och med 1 procentenhet 2009 och är nu 31,42 %.

I början hade alla arbetsgivaravgifter utom den allmänna löneavgiften ett avgifts- och förmånstak vid 7,5 basbelopp och ett avgifts- och förmånsgolv vid 1 basbelopp. Avgifternas karaktär av skatt förstärktes när både golv och tak för avgifterna avskaffades.⁸ Eftersom taket för förmånerna behölls blev avgifterna över förmånstaket helt och hållet skatt.⁹ Skattedelen av avgifterna kan uppskattas till 20,3 procent av 31,4 procent.

3) Se exempelvis Hansson och Norman (1996) och Flood & Manuchery (2012). De senare nämner att den empiriska forskningen klart visar att den stora effekten av mer lönsamt marknadsarbete på arbetsutbudet beror på att sannolikheten att börja arbeta ökar. **4)** LO:s förslag om löntagarfonder skulle finansieras dels av en vinstdelningskatt, dels av en ny arbetsgivaravgift. **5)** Det gängse synsättet hos de fackliga organisationerna var att arbetsgivaravgiften tillhörde löneutrymmet och att höjda avgifter skulle avräknas från utrymmet för löneökningar, men någon avräkning verkar inte ha gjorts under 70-talet då lönerna och avgifterna steg kraftigt samtidigt. **6)** Söderberg (1995, sid 117-119). **7)** Nordling (1989, sid 72-77) skriver att de stora höjningarna av löneskatterna vid mitten av 70-talet "Haga-politiken" (efter de förhandlingar som fördes på Haga slott mellan regeringen, oppositionen och arbetsmarknads parter inför skatteomläggningen 1975) i efterhand framstår som något av ett skattepolitiskt mysterium. Idag ter det sig självklart att en justering av inkomstskatteskallorna med hänsyn till inflationen inte behöver finansieras genom höjning av andra skatter som arbetsgivaravgiften. De styrande kan ha satt igång karusellen med höjda arbetsgivaravgifter och justeringar av skatteskallorna av okunnet, men operationen kan också ha varit avsiktlig och ett led i den stora höjning av skattetrycket som inträffade under första delen av 70-talet. **8)** 1976 (med undantag av ATP-avgiften och sjukförsäkringsavgiften för vilka avgiftstaken avskaffades 1982. **9)** För alla arbetsgivaravgifter är skattedelen 100 procent över förmånstaken (tabell 1). Den nuvarande genomsnittliga skattedelen i arbetsgivaravgifterna kan uppskattas till 20,33 procentenheter av 31,42 procent (om förmånsvärdet antas vara 50 procent på inkomstdelar som ger socialförsäkringsförmåner). Tidigare ansågs arbetsgivaravgifterna i genomsnitt vara skatt till tre fjärdedelar. Den särskilda löneavgiften - som tas ut på bland annat pensionsavsättningar - är av det skälet 24,26 procent (3/4 av avgiftssumman). Skattedelen av arbetsgivaravgifterna sänktes dock när den tidigare helt fiskala folkpensionsavgiften togs bort och ersattes av en delvis förmånsanknuten (och höjd) ålderspensionsavgift. Förmånerna i arbetsgivaravgifterna (pensioner, arbetslöshetsersättning och sjukpenning) minskar avgifternas skattedel, men förmånerna är inte skattefria utan beskattade nästan som lön genom att de ingår i inkomstskällan lön (eller näringsverksamhet). De beskattas därigenom med egenavgift, inkomstskatt och konsumtionsskatter, dock utan arbetsgivaravgift. Detta innebär att den totala skattedelen av arbetsgivaravgiften egentligen är högre än 20,33 procentenheter.

ARBETSGIVARAVGIFTER OCH EGENAVGIFTER 2011

Arbetsgivaravgifter	Avgift	Förmånsdel 50 % före skatt, p.e.	Skattedel exkl skatt på förmån	Skattedel över 7,5 BB
Sjukförsäkringsavgift	5,02	2,51	2,51	100
Föräldraförsäkringsavgift	2,20	1,10	1,10	100
Ålderspensionsavgift	10,21	5,11	5,11	100
Efterlevandepensionsavgift	1,17	0,59	0,59	100
Arbets-skadeavgift	0,68	0,34	0,34	100
Arbetsmarknadsavgift	2,91	1,46	1,46	100
Allmän löneavgift	9,23	0	9,23	100
Totalt	31,42	11,1	20,33	100
Särskild löneavgift p.e. %		24,26%		
Egenavgifter				
Sjukförsäkringsavgift	5,11	2,56		100
Föräldraförsäkringsavgift	2,2	1,10		100
Ålderspensionsavgift	10,21	5,11		100
Efterlevandepensionsavgift	1,17			100
Arbets-skadeavgift	0,68			100
Arbetsmarknadsavgift	0,37			100
Allmän löneavgift	9,23			100
Totalt	28,97			100

De höjda arbetsgivaravgifterna sammanföll med att den totala arbetskostnaden steg kraftigt vilket ledde till hög inflation och kostnadskris i de utlandskonkurrerande branscherna. Även verksamheter med lägre produktivitet - tjänster och jordbruk som levererade till hushåll - hade svårt att övervärta de ökade kostnaderna på priserna till konsumenterna.

Som framgår av stapeldiagrammet på sidan 10, är arbetsgivaravgifterna (2009) inom EU i genomsnitt 20,6 procent, 11 procentenheter lägre än i Sverige. En stor grupp länder har mycket låga avgifter, mindre än hälften av de svenska, däribland Danmark (0,6), USA (7,7), Storbritannien (12,8) Irland (10,8), Kanada (5,0) Schweiz (10,1), Norge (12,8), och Nederländerna (11,9).

Endast fyra länder har högre arbetsgivaravgifter än Sverige: Frankrike (40,8 %), Italien (37,2), Belgien (34,5) och Tjeckien (34,0). De viktiga konkurrentländerna Danmark, Norge, Tyskland, Storbritannien, Nederländerna, Kanada, Japan och USA har mindre än hälften så höga arbetsgivaravgifter som Sverige.

Den genomsnittliga arbetsgivaravgiften (EU-19) är som nämnts 20,6 procent och ytterligare något lägre inom hela OECD (16,9 procent). Ett borttagande av den allmänna löneavgiften skulle sänka avgifterna med drygt 9,2 procentenheter så att Sverige nästan kom ned i nivå med genomsnittet i Europa.

ARBETSGIVARAVGIFTER 2009

Källa: OECD 2009, tabell III.2, avseende industriföretag

Om arbetsgivaravgifterna sänks, oavsett om det görs generellt eller selektivt, bör avgifter med hög skattedel minska. Den allmänna löneavgiften har inget förmånsvärde, d.v.s. är till 100 procent skatt och bör därför reduceras först. Vissa avgifter – främst pensionsavgifterna – har

ett förmånsvärde genom att de påverkar den framtida pensionens storlek. Det finns även ett visst förmånsvärde i sjukförsäkrings- och arbetsmarknadsavgifterna, men endast för låg- och medelinkomsttagare eftersom avgifterna även utgår på inkomster som ligger över förmånstaket.

FÖR SVERIGE

100 ÖRE

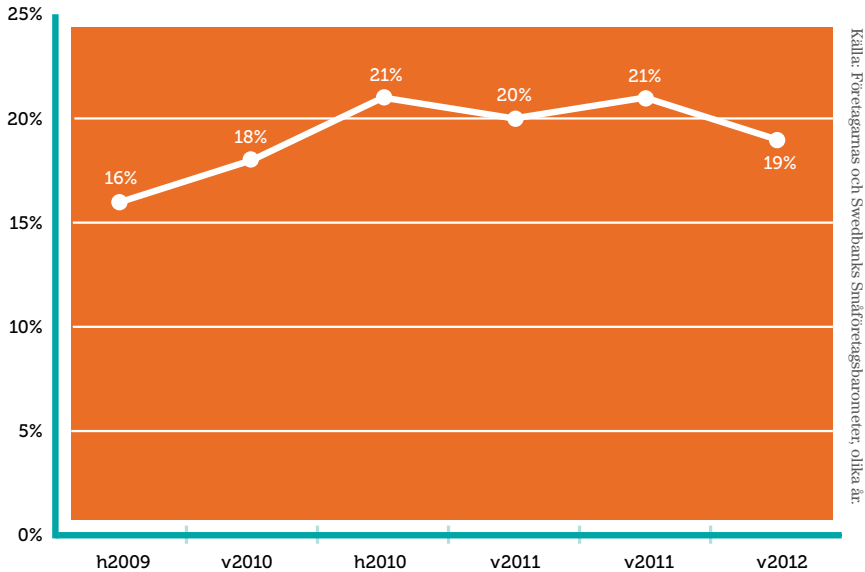
SVERIGE

ARBETGIVARAVGIFTEN LÖNERNA OCH NYFÖRETAGANDET

Modern forskning betonar allt mer att lägre arbetsgivaravgifter har en positiv effekt på nyföretagande och därmed är mycket viktig för den långsiktiga tillväxten.

STÖRSTA TILLVÄXTHINDER ARBETSKOSTNAD

Den enligt företagarna viktigaste skatten att sänka för att skapa tillväxt och nya jobb är arbetsgivaravgiften. Det minskar arbetskraftskostnaden, priserna och företagarens egen skatt. Problemet med höga arbetskraftskostnader visas tydligt av Småföretagsbarometerns återkommande fråga om värsta tillväxthinder. Höga arbetskraftskostnader är det sammantaget största hindret i mätningarna sedan 2009.

Makroekonomer pekar ofta på två problem vid en sänkning av avgifterna: skattebortfallet kan bli stort för staten och sänkningen får kanske inte någon mer bestående effekt än en tillfällig kostnads- och prissänkning under ett par år. Det beror på att om arbetsgivaravgiften sänks generellt finns risk för att fackförbunden kräver höjda löner och då kan kostnadssänkningen för företagen ätas upp helt eller delvis. Hur mycket lönerna höjs efter en avgiftsnedläggning i nuvarande globaliserade ekonomi är dock oklart. Och

även om kostnadssänkningen skulle ätas upp helt av höjda löner finansieras ändå mer än halva bruttokostnaden för sänkt arbetsgivaravgift av att staten får ökade intäkter av andra skatter samtidigt som skattekillen sänks, vilket får flera positiva effekter på ekonomin.

Det finns flera olika teoretiska modeller för vad som kan hända när arbetsgivaravgiften sänks. Men effekterna av sänkta arbetsgivaravgifter kan inte avgöras enbart av teoretiska modeller. Empiriska studier krävs också för att uppskatta vad som händer i verkligheten.

Konjunkturinstitutet har hävdade att det i Sverige är svårt att påverka sysselsättningen med hjälp av skattepolitik. Åsikten baseras på att vissa studier funnit att en generell sänkning av arbetsgivaravgiften inte fått någon varaktig effekt på sysselsättningen, främst Holmlund & Kolm (1998). I Holmlunds och Kolms modell görs dock det tveksamma antagandet att löntagarnas förhandlings-

styrka ökar när arbetsgivaravgifterna sänks. En sänkning av avgiften "äts då helt upp" av en motsvarande löneökning så att arbetskraftskostnaden blir oförändrad.¹⁰ Högre löner torde dock innebära att sysselsättningen tenderar öka genom ökat arbetsutbud.

Holmlunds och Kolms studie bygger dessutom på gamla data. T ex framhåller 2011 års långtidsutredning att reduktioner av löneskatter (som den allmänna löneavgiften) kan leda till sänkt arbetskraftskostnad när de nominella lönerna är trögörliga uppåt.¹¹

Det finns ett stort antal empiriska studier av sambanden mellan arbetskraftskostnader och skatter. De flesta av dem tyder på att generellt sänkta arbetsgivaravgifter har en påverkan på sysselsättningen både på kort och lång sikt.¹² Det är då oftast den totala skattekillen som har betydelse. Herin med flera (2006) har gjort en sammanställning av tolv empiriska studier som skattat samband mellan förändring av skattekillen och förändring av sysselsättningen i olika länder över en längre tidsperiod. Samtliga dessa studier finner att sänkta arbetsgivaravgifter och inkomstskatter höjer sysselsättningen och minskar arbetslösheten. Arbetsgivaravgiften har även i sig själv visat sig ha en modest men signifikant effekt på nyföretagande av enskilda firmor och handelsbolag, dvs. sänkt avgift ökar nyföretagandet.¹³

Den selektiva nedsättning av arbetsgivaravgiften som gjordes 1997 för att öka efterfrågan på arbetskraft i små och medelstora företag var 5 procentenheter och gällde upp till en lönesumma på maximalt 852 000 kronor i varje företag, vilket motsvarade löner för 3 anställda. Skattebortfallet brutto beräknades 1999 till 5,5 miljarder kronor, dvs. före hänsyn till hur stor del av nedsättningen som stat och kommuner fick tillbaka i form av lägre utgifter och ökade skatter. Ungefär hälften

av bruttokostnaden för nedsättningen återgick enligt Finansdepartementets beräkningar i ökade skatter. Hade man tagit hänsyn till att selektiva avgiftssänkningar överväldras mindre på ökade löner än generella sänkningar så att priserna sänks och nyföretagandet stimuleras - som genererar ytterligare skatter till det offentliga - hade man kommit fram till större priseffekt och högre sysselsättning. Nettokostnaden hade då blivit betydligt mindre än hälften av bruttokostnaden.

1997 års nedsättning blev tillfällig efter kritik att sänkningen gett få och dyra jobb.¹⁴ Nedsättningen var dåligt konstruerad genom att den endast sänkte marginalkostnaden för nyanställningar bland företag med 1-3 sysselsatta. Avgiftsnedsättningen kunde därför inte öka sysselsättningen märkbart.

Selektivt sänkta arbetsgivaravgifter riktade till småföretag i form av det arbetsgivaravdrag som föreslås här ökar inte det allmänna löneutrymmet. De medelstora och större företagen får i förhållande till sin stora lönesumma en begränsad sänkning av arbetsgivaravgiften och kan av det skälet inte betala generellt högre löner. Arbetsgivaravdraget leder därför inte till höjda lönekrav och högre allmän lönenivå, möjligen till viss löneglidning inom berörda småföretag.¹⁵ I lokala löneavtal i enskilda företag kan fackklubbar yrka på extra löneökningar, men dessa klubbar har inte samma förhandlingsstyrka som fackföreningarna centralt och dessutom saknar över hälften av alla småföretag kollektivavtal.¹⁶ Det är inte heller lätt att driva igenom löneökningar i det egna företaget som är större än i andra företag. På forskare har än så länge studerat hur sänkta arbetsgivaravgifter påverkar nyföretagandet. Man kan i första hand vänta sig att sänkta arbetsgivaravgifter ökar nyföretagandet därför

¹⁰ En minskad skatt på arbete leder vanligen till att sysselsättningen ökar både på kort och på lång sikt (Hansson & Norrman 1996, sid 108-13). På lång sikt tillfaller i denna modell generella avgiftssänkningar helt arbetstagarna. Det är en följd av att den allmänna vinstnivån antas internationellt bestämd, vilket gör att bruttolönekostnaden också är internationellt bestämd. Sysselsättningen ökar ändå, därför att skattesänkningen ökar arbetsutbudet. För att sysselsättningen ska bli oförändrad krävs ett antagande också om att arbetsutbudskurvan förskjuts till vänster när skatten på arbete sänks. Selektiva avgiftssänkningar riktade mot småföretag, enskilda branscher eller regioner ger knappast någon nämnvärd lönehöjning och då ökar också efterfrågan på arbetskraft. ¹¹ SOU 2011:2, 2011 års långtidsutredning, bilaga 12, sid 329. ¹² Holmlund och Holm (1998, sid 266), Herin, Jacobsson och Rydeman (2006, sid 46). ¹³ Benmarker, Mellander och Öckert, Riksrevisionen (2008:16), "Sänkta socialavgifter - för vem och till vilket pris?" ¹⁴ Riksdagens revisorer (2001/01:8), Rapport angående sänkta socialavgifter, bilaga 1. "Sänkta socialavgifter - har det någon effekt?" ¹⁵ Marknadsutbudskurvan (lönekurvan) för arbetskraft förflyttas inte till vänster i de teoretiska modeller som ofta används och som kan ske på längre sikt när arbetsgivaravgiften sänks generellt för alla företag, se Herin med flera (2006, sid 33). Detta bekräftas av en SKOP-undersökning som Företagarna/Fores låtit genomföra under juni 2012 som visar att hela 80 % av de tillfrågade fackliga företrädarna anser att lönekraven inte påverkas av sänkta arbetsgivaravgifter med 5 procentenheter. 60 % anser att de heller inte skulle påverkas av 10 procentenheter lägre arbetsgivaravgifter. ¹⁶ Företagarna (2011). Företag utan kollektivavtal lika seriösa som andra företag.

att de nya företagens nettoavkastning ökar. Det gäller särskilt avgifter utan förmånsdel, som den allmänna löneavgiften. Det gäller särskilt vid en sänkning av avgifter utan förmånsdel, som den allmänna löneavgiften.

2002 introducerades som nämnts en regional arbetsgivaravgiftssänkning på 10 procentenheter begränsad till privata arbetsgivare utanför jordbruk, fiske och transporter och också gällande lönesummor i varje företag på högst 852 000 kronor. En studie av Bennmarker, Mellander och Öckert (IFAU, 229, s 25)¹⁷ fann som nämnts att denna nedsättning av socialavgifterna i Norrlands inland följdes av lönehöjningar som åt upp en fjärdedel av kostnadsänkningen. Studien hittade ingen signifikant effekt på sysselsättningen av nedsättningen av avgifterna för existerande företag, men en positiv effekt på nyetableringen. Liksom 1997 gällde dock denna nedsättning endast en lönesumma på maximalt 852 000 kronor vilket innebar att marginalkostnaden för arbetskraft sänktes endast för företag med 1–3 anställda.

Studien använder sig dessutom av antagandet om övervältring på ökade löner som gäller generella avgiftssänkningar som inte stämmer för selektiva nedsättningar.¹⁸

Riksrevisionen granskade 2008 de tre stora nedsättningar av socialavgifterna som gjorts i Sverige för att bibehålla eller öka efterfrågan på arbetskraft: den generella nedsättningen med inriktning mot småföretag 1997, 2002 års riktad mot stödområde A, samt den nedsättning som infördes 1 juli 2007 som är riktad mot ungdomar som fyllt 18 men inte 25 år. Riksrevisionens resultat pekar på att generella och regionala nedsättningar av socialavgifter verkar ha begränsade sysselsättningseffekter. Beräkningar i regeringens finansplan 2012 och 2011 års långtidsutredning har dock en mer positiv syn på riktade lönesubventioner vilka anses kunna hjälpa de arbetslösa.¹⁹

Förutom det tvivelaktiga övervältringsantagandet fokuserar både IFAU:s och Riksrevisionens studie på avgiftssänkningens skattebortfall brutto i stället för på nettokostnaden. Sänks

17) Riksrevisionen (2008:16), "Sänkta socialavgifter – för vem och till vilket pris?" **18)** Den empiriska litteraturen (se Marx, 2001) visar att sysselsättningseffekterna av de flesta riktade subventioner i olika länder varit små och lägre än förutsägelseerna i de teoretiska modellerna. De flesta subventionerna har dock varit snävt inriktade mot arbetslösa och lågavlönade. Vår nedsättning är mer generell genom att den gäller lön för all arbetskraft upp till en lönesumma om högst 3,2 miljoner kronor per företag och kan därför tänkas vara mer effektiv. **19)** 2011 års långtidsutredning, bilaga 12, sid 329.

arbetsgivaravgifter blir det alltid ett automatiskt skatteåterflöde till det offentliga. Sänkningen i offentlig sektor minskar skatteintäkterna men minskar samtidigt de offentliga utgifterna.

Minskningen av arbetsgivaravgifterna ger vissa ökning av löner och företagarrinkomster som beskattas som inkomst av tjänst, näringsverksamhet (eller ökad kapitalinkomst) och konsumtionsskatter när de disponibla inkomsterna ökar. Sänkta arbetsgivaravgifter ger dessutom flera dynamiska effekter som liksom de automatiska ökar skatteåterflödet till stat och kommun:

Sänkt produktionskostnad möjliggör sänkta produktpriser som leder till ökad produktion som skapar fler jobb. De nya jobbens arbetsinkomster genererar nya arbetsgivaravgifter (genom att lönebasen blir bredare), ny inkomstskatt och högre konsumtionsskatter. Prissänkningen kommer också att minska de offentliga utgifterna eftersom mer än hälften av dessa är prisberoende. Skattebortfallet för stat och kommun är inte skattebortfallet brutto utan nettokostnaden efter hela det skatteåterflöde som skapas av automatiska och dynamiska effekter.²⁰

3.1 POSITIVA EFFEKTER AV LÄGRE ARBETSGIVARAVGIFTER FÖR UNGDOMAR

Att lägre arbetsgivaravgifter har en stark direkt effekt på de små företagens sysselsättningsbeslut visar också Företagarnas undersökning i april 2012 av hur nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för unga påverkat de små företagen. Knappt var femte småföretag angav där att de sänkta arbetsgivaravgifterna haft positiva effekter på deras anställning av ungdomar. Den överlägset viktigaste positiva effekten är att öka antalet anställda ungdomar 70 procent av dem som sagt att det haft effekt, 30 procent har ökat antalet timmar som unga arbetar och omkring 10 procent har ökat utbildningsinsatserna för unga när kostnaderna sänks.²¹ En grov kalkyl baserad på att det finns ca 330 000 företag med 1-49 anställda,

och att 18 procent av dem säger att reformen haft positiva effekter (sysselsättning, timmar, utbildning etc) skulle innebära att det haft positiva effekter för ungdomar i 50 000 till 60 000 företag. Av dessa är det ca 70 procent som säger att de ökat antalet unga anställda, vilket motsvarar ca 35 000-40 000 nya eller räddade jobb.

Av de svarande som säger att sänkningen inte haft någon effekt, är skälet till helt övervägande del att man inte har nyanställt (52 procent). Ca 10 procent vardera anger att de inte hittar unga (bristande matchning), att de unga har fel utbildningsnivå och att ungdomslönerna ändå är för höga i förhållande till produktiviteten.²²

²⁰ De dynamiska effekterna är budgetmässigt givetvis mer osäkra, mer svårberäknade och beroende av en lång rad andra faktorer. Det innebär dock inte att de är oviktiga, snarare tvärtom. Genom att analysera även de sannolika dynamiska effekterna av olika förslag kan även de långsiktiga strukturella effekterna beaktas. ²¹ Procentsumman blir mer än 100 procent vid en sammanräkning eftersom samma företag kan ha gjort fler saker.

²² Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering har för avsikt att genomföra en utvärdering som dock i skrivandets stund inte är färdig.

ARBETSGIVARAVIDRAGET MED TONVIKT PÅ SMÅFÖRETAGEN

Arbetsgivaravdraget innebär att vi tar bort den allmänna löneavgiften för alla företag upp till en maximal lönesumma på 3,2 miljoner kronor. Detta har starka positiva effekter på sysselsättningen och nyföretagandet.

Som framgått av tidigare sidor finns det således en forskningsmässigt oenighet rörande effekterna av generella avgiftssänkningar. Vi analyserar inledningsvis effekterna av att införa avdrag utformat så att den allmänna löneavgiften (9,23 procent år 2011) kompenseras med ett lika stort avdrag som dock begränsas till en lönesumma av 3,2 miljoner kronor. Detta har fördelarna att det

ger starka tillväxtincitament för småföretagen och för nyföretagandet, samtidigt som riskerna för löneökningar minskar och de statsfinansiella initiala kostnaderna blir lägre.²³ Ett arbetsgivaravdrag i arbetsgivaravgiften innebär att alla företag får en kostnadsänkning men effekten blir störst för anställda och företagare i småföretag.

²³ Den sittande regeringen har själv sänkt avgifterna för vissa grupper såsom för ungdomar mellan 18 och 24 år (15,93 procent gäller för denna grupp år 2012) och pensionärer 65 år och äldre (10,21 procent). Därtill utgår från 2002 ett regionalt stöd till arbetsgivare med driftsställe i stödområdet A (vissa delar av Norrland och inre Svealand). De får en nedsättning av arbetsgivaravgiften med 10 procentenheter, dock högst med 85 200 kr per år. Antalet subventionerade anställningar har också ökat, dvs anställningar där hela eller delar av lönekostnaden betalas av någon annan än arbetsgivaren. För närvarande finns sex former av subventionerade anställningar som räknas som arbetsmarknadspolitiska program. Särskilt anställningsstöd och instegsjobb räknas som generella stödformer. Dessutom finns fyra stödformer som riktar sig till personer med funktionsnedsättning som nedsätter arbetsförmågan: lönebidrag, trygghetsanställning, offentligt skyddat arbete och utvecklingsanställning.

4.1 ARBETSGIVARAVDRAGET – EFFEKT PÅ NY FÖRETAGANDET OCH ANDRA DYNAMISKA EFFEKTER

Sänkta arbetsgivaravgifter kan förväntas öka nyföretagandet. Med vårt förslag om sänkt arbetsgivaravgift upp till en lönesumma på 3,2 miljoner kronor får företaget med en anställd som har 30 000 kronor i månaden i lön, en sänkning med drygt 30 000 kronor om året. Det är mycket för en som planerar att bli företagare. Risken att behöva gå ner i inkomst är enligt en rapport till Globaliseringsrådet avskräckande för potentiella nyföretagare.²⁴

Fler väljer att bli företagare om arbetsgivaravgiften sänks. Men hur många fler? I Sverige startas ca 50 000 nya företag om året.²⁵ En ökning med 20 procent skulle betyda 10 000 fler företag om året.²⁶ Nyföretagaren har kanske varit anställd

Stora dynamiska effekter om fler blir företagare.

tidigare och lämnar då ett jobb som rimligtvis tas av någon som också lämnar ett jobb som återbesätts och så vidare till dess att utanförskapet har minskat med en individ. En undersökning av företag startade efter år 2000 visar att drygt 6 av 10 nya företagare tidigare var anställda, 10 procent drev redan ett annat företag, 14 procent var studerande och ca 10 procent arbetslösa (Det Nya Företagandet, Företagarna 2012)

Stenkula fann som nämnts ovan en liten men signifikant negativ effekt av sänkningen av arbetsgivaravgiften på nyföretagandet i form

av enskild firma, den dominerande formen av nya företag. I en annan svensk studie av effekterna av den selektiva sänkningen av arbetsgivaravgifterna med 10 procentenheter i stödområde A år 2002, fann Benmarker, Mellander och Öckert (2008, 2009) att sänkningen ökade antalet företag i området, antingen genom ökat nyföretagande eller minskad nedläggning eller både och. En sänkning av avgifterna med 1 procentenhet uppskattades öka antalet företag med knappt 0,1 procent på tre år.

En beräkning på basis av Benmarkers samband och under antagande att det gäller för alla företag med 1-9 sysselsatta (223 000 st år 2010) och att också 60 procent av alla soloföretagare (430 000 st år 2010 och ytterligare fler år 2011) påverkas på samma sätt av sänkningen (totalt sett 653 000 företag). Antalet nya företag skulle då öka med $= 653\,000 \times 0,0029 \times 9,23 = 17\,500$ företag på tre år eller 5 830 varje år.

Nu är etableringsfrekvenserna (nya företag per 1 000 invånare) 50 procent högre i hela riket än i Norrland²⁷. Orsaker är större erfarenheter av eget företagande och tillgång till kapital (som krävs för nyföretagande) i södra Sverige än i stödområdena. En förbättring av villkoren för företagande kan därför väntas ge större relativ respons i hela riket än vad Benmarker med flera fann i Stödområdet. Vi räknar därför sammantaget med att en sänkning av avgifterna med 1 procentenhet ger en ökning av antalet företag med 0,0044 ($1,5 \times 0,0029$) under en treårsperiod. Per år ökas då nyföretagandet $653\,000 \times 0,0044 \times 9,23/3 =$ knappt 9 000 per år, dvs nyföretagandet ökar från 50 000 till 59 000 företag. Det ökade nyföretagande ger betydande direkta skatteintäkter.²⁸ Det genomsnittliga nya företaget sysselsätter 1,7 personer vid starten och två personer om det

²⁴ Åsa Hansson, Skatter, entreprenörskap och nyföretagande, underlagsrapport nr 12 till Globaliseringsrådet. ²⁵ Enligt Tillväxtanalys och Stiftelsen Jobs & Society. ²⁶ I genomsnitt är antalet sysselsatta per nytt företag 1,7 (Tillväxtanalys, 2008), men i den uppgiften ingår även deltidssysselsatta. ²⁷ Enligt Jobs and Society's nyföretagarbarometer 2009. Stockholm, Skåne och västra Götaland har särskilt hög etableringsfrekvens. ²⁸ Benmarker (2009) räknar på antalet företag i gruppen som har 1-9 sysselsatta, 8 273 företag i Stödområdet A, och får då 250 nya företag för en sänkning med 10 procentenheter. Uppräknat till riksnivå och 9,23 p.e. i sänkt avgift innebär detta ca 8 000 nya företag på tre år eller 2 700 per år. Räknar man som vi även med soloföretagarna och dessutom på en större avgifts koefficient blir antalet nya företagare större.

NYFÖRETAGANDE OCH SÄNKT ARBETSGIVARAVGIFT UNDER 3 ÅR

	År 1	År 2	År 3
Antal nya företag som överlevt till olika år			
Etablerade år 1	9 000	5 850	4 500
Etablerade år 2		9 000	5 850
Etablerade år 3			9 000
Summa nya företag ackumulerat från år 1	9 000	14 850	19 350
Sysselsatta per nytt företag	1,7	1,8	2,0
Sysselsatta (hel + deltid)	15 300	26 730	38 700
Extra skatter, mdr kr	2,4	4,3	6,2

överlevt till år 3. Efter två år (År 2 i tabell 3b) har 14 850 företag överlevt av de 18 000 företag som etablerats under de första två åren om man räknar med marginellt högre överlevnadsfrekvens av nya företag än SCB funnit gälla för perioden 1989-2003. År 3 uppskattas antalet nya överlevande företag till 19 350.

Det ökade nyföretagandet skapar 15 300 nya jobb (inklusive deltidare) år 1 som uppskattas växa till 27 000 år 2 och knappt 39 000 nya jobb år 3.

Vad skulle de nya företagen betyda för de offentliga skatteintäkterna? Anställda i nya företag antas i genomsnitt ha en årslön på cirka 300 000 kronor. De 9 000 nya företagen genererar under startåret extra skatter på 1,7 miljarder kronor. År 3 har de nya företagen ökat till 19 350. Vi beräknar då antalet sysselsatta till 39 000 personer (om antalet sysselsatta hos de överlevande företagen ökar svagt på ett normalt sätt från 1,7

till 2,0 personer). Dessa nya jobb beräknas generera 6,2 miljarder kronor i skatter (arbetsgivaravgifter, inkomstskatt och konsumtionsskatter).²⁹

Vi räknar med att lönerna (och företagarnas inkomst av näringsverksamhet) ökar med omkring två procent, vilket är en fjärdedel av den arbetskostnadsänkning som nedsättningen ger och i nivå med vad Benmarker med flera fann i sin ovan refererade studie.

De 9 000 nya företagen genererar under startåret extra skatter på 2,4 miljarder kronor.

²⁹ Medelskatten har beräknat till 53 procent. Reformens ökning av nyföretagandet genererar efter sex år sannolikt dubbelt så stora skatteintäkter som efter tre år (se tabell 3 i Appendix A, vid oförändrad genomsnittlig lön för de nya jobben på 300 000 och en medelskatt på 53 procent inklusive 22,2 procent i arbetsgivaravgift och 23 procent konsumtionsskatter).

4.2 STATSFINANSIELLA KONSEKVENSER

Arbetsgivaravdraget, dvs s att ta bort den allmänna löneavgiften upp till lönesumman 3,2 miljoner kronor innebär att kostnaden för arbetskraft och anställningsbeslut sänks kraftigt för alla mindre företag. Sänkningen påminner om den nedsättning som fanns med 5 procentenheter 1997-2006. Skattebortfallet blir naturligtvis större än för 1997 års nedsättning, samtidigt som sysselsättningseffekten bli betydligt starkare. Huvudsaken till att sysselsättningseffekten blir större – och nettokostnaden för nya jobb mindre – är att överväldningen av avgiftsnedsättningen på ökade löner är avsevärt mindre än tidigare studier räknat med. Vi räknar dessutom in nedsättningens effekt på nyföretagandet och att de nya jobben minskar statens a-kasseutgifter i och med att den ökade sysselsättningen i slutändan leder till motsvarande lägre arbetslöshet/utanförskap. Dödviktskostnaderna blir därför betydligt mindre.

Skattebortfallet på grund av avgiftsnedsättningen blir olika stort beroende på företagets storlek. Bland de många soloföretagarna (717 000) blir nedsättningen per företag begränsat (i genomsnitt ca 3 000 kronor), eftersom de i genomsnitt deklarerar mindre än 50 000 kronor i inkomst.

En anledning till den låga inkomsten är att många driver enskild firma som extraknäck vid sidan av en anställning, en annan anledning är att många nystartade företag går med underskott eller endast små överskott under uppstartsfasen.³⁰

En tredje anledning är att det bland egenföretagare påstås ske en viss underrapportering av inkomsterna till skattemyndigheten.³¹ Totalt för gruppen blir skattebortfallet ändå, på grund av det stora antalet företagare, ca 2 miljarder kronor. I företag 1-9 anställda kan skattebortfallet beräknas till ca 28 miljarder kronor, och i företag med mer än 10 anställda till ca 12 miljarder kronor. Sammantaget för alla storleksklasser blir bruttokostnaden 41 miljarder kronor.

Netto blir dock skattebortfallet väsentligt mindre eftersom cirka 10 miljarder återkommer när en del av nedsättningen beskattas som ökad lön och inkomst av näringsverksamhet, samt ökad konsumtion och därmed momsintäkter (tabell 3).³² För det andra leder de sänkta arbetsgivaravgifterna till sänkta priser när en del av nedsättningen slår igenom i form av lägre pris. De sänkta priserna ökar efterfrågan, produktion och sysselsättning vilket i sin tur genererar ökade skatteinkomster.

Mer nyföretagande och låg löneöverväldning medför att en bruttokostnad på 41 miljarder kronor bara blir 4,7 miljarder kronor efter automatiska och dynamiska effekter.

³⁰ Se Sörensen (2008, s 91-95f). ³¹ Andersson nämner (2008, s 10- 12) att Engström och Holmlund (2006) uppskattar att egenföretagare i genomsnitt underrapporterar sina inkomster med runt 30 procent. En fjärde förklaring till att många egenföretagare, särskilt kanske invandrare, har låga inkomster är att de kan lägre reservationslön än anställda om alternativet till att vara egenföretagare är att vara arbetslös. Den förväntade inkomsten från egenföretagande behöver då inte vara särskilt hög för att egenföretagandet ska vara ett attraktivt alternativ. ³² 40 procent av avgiftsnedsättningen beskattas som löner och inkomst av näringsverksamhet vilket ger 10 miljarder i inkomstskatt, arbetsgivaravgifter och konsumtionsskatter.

4.3 PRODUKTIONS- OCH SYSSELSÄTTNINGSSÖKNING, PRISSÄNKNING

I det följande försöker vi kvantitativt uppskatta effekterna av arbetsgivaravdraget på priser, konkurrenskraft, produktion och sysselsättning. Lönerna antas stiga 25 procent av den kostnads-sänkning de nedsatta avgifterna ger, eller med omkring 2 procent. Totalt sett sjunker då arbetskraftskostnaden med 5,4 procent.³³

Hela förädlingskostnaden sjunker med 4,34 procent (0,8 x 5,4) om man antar att kapitalkostnader och insatsfaktorer (drygt 20 procent av priset) inte påverkas av de nedsatta avgifterna. Om 60 procent av kostnads-sänkningen övervärtas framåt, sjunker produktpriserna med 2,6 procent (4,34 x 0,6).

Hur prissänkningen slår på efterfrågan, försäljning, produktion och sysselsättning i de småföretag som får sänkta arbetsgivaravgifter beror bland annat på priselasticiteten. Denna varierar för olika varor och tjänster. Marknads-efterfrågans priselasticitet är låg för många nödvändighetsvaror som livsmedel och beklädnad (Dahlman & Klevmarcken, 1971). Priskänsligheten är högre för tjänster och lyxvaror. Enskilda, mindre företag brukar ha högre priskänslighet än marknads-efterfrågan, därför att de ofta kan erövra marknadsandelar från andra företag. Priselasticiteten för svensk import av bearbetade varor brukar i genomsnitt ligga runt -1.³⁵ Och för svensk export av bearbetade varor brukar priselasticiteten ligga kring -1,5, vilket beror på att svenska företag kan vinna världsmarknadsandelar genom prissänkningar. Det kan mot denna bakgrund vara rimligt att anta att våra småföretag i genomsnitt har en priselasticitet på -1,5. Produktionen kan då öka med 3,9 procent när priset sänks 2,6 procent. Vi antar vidare att sysselsättningen stiger parallellt med produktionen, dvs. att arbetsproduktiviteten är oförändrad.

Antalet soloföretagare kan uppskattas till ca 717 000 med knappt 580 000 sysselsatta (Företagarna 2010). 178 000 företag med 1 - 4 anställda uppskattas ha 535 000 sysselsatta och 45 000 företag med 5 - 9 anställda uppskattas ha 335 000 sysselsatta. Totalt uppgår antalet sysselsatta i företag med 1 - 9 sysselsatta till knappt en miljon. Ökar sysselsättningen med 3,9 procent i alla dessa småföretag, skapas 39 000 nya jobb. Antagandet om starka positiva sysselsättningseffekter får stöd av empiriska undersökningar av hur företagare skulle reagera på ett borttagande av den allmänna löneavgiften. Omkring 40 procent av de svarande småföretagen (max 49 anställda) uppgav att de skulle öka sysselsättningen vilket enligt rapporten i grova drag motsvarar ca 50 000 nya jobb. Det är dock viktigt att notera att företagen i sina svar sannolikt inte tog hänsyn till hur en sänkning kan påverka den allmänna pris-, löne- och efterfråganivån.³⁶

Småföretagens sänkta priser påverkar dessutom hela prisnivån mätt med konsumentprisindex. Denna kan uppskattas till 0,55 procent. Utifrån det faktum att 60 procent av de offentliga utgifterna (som uppgår till 1 700 mdr kronor) är prisberoende, reducerar prissänkningen de offentliga utgifterna med 5,6 miljarder kronor.

Knappt 5 miljarder kronor återstår således att finansiera när hänsyn tagits till hela skatteåterflödet och de sänkta offentliga utgifterna. Nettokostnaden utgör endast 11 procent av skattebortfallet brutto, och nettokostnaden per nytt jobb kan beräknas till 60 000 kronor. De olika kostnadsposterna samt automatiska och dynamiska effekter redovisas mer detaljerat i tabell 5 i Appendix.

³³ Om lönen före sänkningen var 100 var arbetskraftskostnaden 131,42 (Arbetsgivaravgifterna uppgår till 31,42 procent). Efter sänkningen av arbetsgivaravgiften till 22,2 procent höjs lönen till 101,8 och arbetskraftskostnaden blir då $101,8 \times 1,222 = 124,3$ vilket innebär en sänkning med 5,4 procent jämfört med kostnaden innan nedsättningen. ³⁴ 80 procent av förädlingskostnaden antas vara arbetskostnader. Kapitalkostnaderna och priserna på insatsfaktorer antas oförändrade. ³⁵ Vid en priselasticitet på -1 medför en sänkning av priset med 1 procent att efterfrågan ökar med 1 procent. ³⁶ Företagarna (2011); Sänkta arbetsgivaravgifter ger fler jobb.

BELYSANDE FÖRENKLAD TABELL

Effekter av arbetsgivaravdrag för arbetsgivaravgift och egenavgift Arbetsgivaravdrag på 3,2 miljoner kr motsvarande 10 sysselsatta	Mdr kr	Antal sysselsatta	%
Skattebortfall brutto (från tabell 4)	41,0		
Sänkt arbetskraftskostnad			7,02
Sänkt kostnad efter lönehöjning på 1,76 %			5,42
Sänkt produktpris			2,60
Ökad produktion och sysselsättning efter 2 år			3,90
Antal sysselsatta påverkade i företag med 0–9 anställda		994 000	
Ökning av antal anställda i existerande företag		38 803	
Automatiska effekter: skatteåterflöde genom ökade löner	15,3		
Dynamiska effekter existerande företag	11,2		
Skatteåterflöde och minskad a-kassa via 39 000 jobb ökat nyföretagande	9,8		
Summa dynamiska effekter	21,0		
Summa automatiska och dynamiska effekter	38,4		
Staten förlorar netto	4,7		
Reformens självfinansieringsgrad %	89		
Nettokostnad per nytt jobb, kr	60		

Sammanfattningsvis skapar arbetsgivaravdraget - efter ca tre år - 39 000 nya jobb i existerande företag och ungefär lika många jobb i nya företag, sammantaget 78 000 nya jobb. Självfinansieringsgraden blir efter ett par år mycket hög, nästan 90 procent. Reformen ger dock ett stort underskott de första två åren innan sysselsättningen ökat tillräckligt i existerande och nya företag. För att underlätta finansieringen bör reformen därför genomföras stegvis, till exempel genom att arbetsgivaravgiften sänks 3 procentenheter första året, 3 procentenheter andra året och återstående 3,2 procentenheter tredje året. Bruttokostnaden bli då 13,7 miljarder kronor första året varav en tredjedel strömmar tillbaka genom automatiska

effekter i form av främst ökad inkomstskatt. Statsbudgeten kan då beräknas gå back 10 miljarder kronor. Underskottet blir mindre andra året och ca 5 miljarder kronor på tre års sikt.³⁷

Reformens huvudförtjänst ligger i att den sänker marginalkostnaden för nyanställningar i små företag, att nyföretagandet stimuleras och att arbetskostnaden sänks för alla företag. En nackdel med taket på nedsättningen vid 3,2 miljoner kronor är att marginalkostnaden inte sänks när taket nåtts.³⁸ Selektiva sänkningar av avgifterna är dock billigare än generella och har den stora fördelen att löneökningar inte "äter upp" avgifts-sänkningen vilket i högre grad är fallet med generella sänkningar.

³⁷) Kalkylen har inte tagit hänsyn till möjliga undanträngningseffekter som kan uppstå om grupper som inte är berättigade till anställningssubventioner eller sänkta arbetsgivaravgifter får stå åt sidan för grupper som är berättigade. I våra kalkyler ökar dock efterfrågan på arbetskraft för alla grupper. Vi antar att det i slutändan blir arbetslösa som anställs. Det förutsätter att det finns viss arbetslöshet när reformen genomförs eller att arbetsutbudet ökar. Arbetsutbudet ökar mest när arbetsgivaravgiften sänks generellt. I det fallet räknar vi med att två tredjedelar av kostnadssänkningen övervältras på höjda löner så att lönsamheten av marknadsarbete förbättras mest. Samtidigt övervältras dock en mindre del av kostnadssänkningen på sänkta priser vilket leder till en mindre starkt ökad sysselsättningsefterfrågan från företagen. ³⁸) Att 1997 års nedsättning av arbetsgivaravgifterna bedömdes haft endast en liten effekt på sysselsättningen beror till stor del av att den begränsades till högst en lönesumma på ca 3 sysselsatta i varje företag.

GENERELL SÄNKNING AV ARBETS- GIVARAVGIFTEN

Ett generellt borttagande av den allmänna löneavgiften för alla företag har fördelar i form av mindre tröskeeffekter. Men det kostar mer ur ett statsfinansiellt perspektiv med risk för en "uppätning" genom högre löner ökar.

Ett alternativ till arbetsgivaravdraget ovan är att sänka arbetsgivaravgifterna generellt. Detta kan ha fördelen att ge än mindre tröskeleffekter, och dessutom att vara strikt konkurrensneutralt mellan olika företagstyper. Samtidigt har det nackdelar i form av avsevärt högre statsfinansiella kostnader, samt att riskerna för löneövervältring ökar.

År 2011 inbringade arbetsgivaravgifterna ca 500 miljarder kronor. Skulle man minska dessa generellt genom att ta bort den allmänna löneavgiften skulle skatteintäkterna brutto minska med 147 miljarder kronor. Efter avdrag för arbetsgivaravgifter för offentligt anställda blir skattesänkningen ändå så stor som drygt 80 miljarder kronor (tabell 6 i Appendix). Generellt sänkta socialavgifter förefaller därför vid första påseende vara mycket svåra att finansiera.

Hög självfinansiering även vid generell sänkning.

I verkligheten ger dock sänkta avgifter ett tiotal indirekta effekter - höjda löner och företagarincomester, ökad sysselsättning och lägre priser mm. som ger ett stort skatteåterflöde till stat och kommun så att nettokostnaden för sänkningen endast blir en bråkdel av bruttokostnaden. Generellt sänkta arbetsgivaravgifter finansierar sig också själva i betydande utsträckning. Självfinansieringsgraden är dock inte lika stor som vid ett arbetsgivaravdrag.

5.1 GENERELL SÄNKNING – EFFEKT PÅ NYFÖRETAGANDET, STATSFINANSIELLA KONSEKVENSER, PRODUKTION OCH SYSSELSÄTTNINGSSÖKNING

Tas den allmänna löneavgiften bort blir skatteinbortfallet brutto (mätt i 2011 års löne- och sysselsättningsförhållande) 82 miljarder kronor (om lönesumman i privat sektor uppskattas till 70 procent av den totala lönesumman). Lönekomensationen blir större än vid ett arbetsgivaravdrag eftersom löneutrymmet ökar generellt. Vi räknar på att lönerna stiger med två tredjedelar av kostnadssänkningen (som är 4,71 procent).

Efter lönekomensation återstår en kostnads-sänkning netto på 2,7 procent. Lönestegringen ger en automatisk effekt (skatteåterflöde) genom skatter på höjda löner och företagarincomester (27 miljarder kronor). Kostnadssänkningen ger en prissänkning i småföretagen på 1,6 procent och en dynamisk effekt i form av ökad produktion och sysselsättning efter två år på 2,4 procent (vi antar samma priselasticitet som i arbetsgivarav-

draget ovan, -1,5 procent), vilket vi beräknar kan generera 77 000 nya jobb i existerande företag. Prissänkningen ger också en automatisk effekt i form av minskade offentliga utgifter.

Till detta ska läggas sysselsatta i nya företag. Företagaren får själv en ökad årsinkomst på ca 29 000 kronor (genom sänkt avgift på en genomsnittlig årslön på ca 320 000). Nyföretagandet kommer därför att öka, men mindre än i fallet med ett arbetsgivaravdrag. Anledningen är att lönerna stiger betydligt mer än i arbetsgivaravdraget. När löneökningar åter upp en större del av kostnads-sänkningen blir lönsamheten av att starta nytt företag mindre jämfört med anställning. Vi antar att nyföretagandet ökar med en tredjedel av ökningen i arbetsgivaravdragsmodellen vilket ger 10 000 nya jobb i nya företag. Sysselsättningsökningen efter generellt sänkt avgift blir då 13 000 + 77 000 = 90 2000 nya jobb. Denna sysselsättningsökning genererar ökade skatter på 3,3 miljarder kronor.

Denna sysselsättningsökning och andra automatiska effekter genererar tillsammans 26,4 miljarder kronor i skatteåterflöde inkluderat minskad a-kassa när 90 000 arbetslösa går från a-kassa till jobb (se tabell 4). Summa automatiska effekter genom skatteåterflöde via höjda arbets- och företagariinkomster ger 37,6 miljarder kronor. Prissänkningen uppskattas till 1,1 procent, vilket ger en inbesparing av offentliga utgifter på 11,2 miljarder kronor (tabell 6 i appendix). Summan automatiska effekter blir 37,6 miljarder kronor.

Återstår att finansiera: 18 miljarder kronor.
Självfinansieringsgrad: 78 procent.

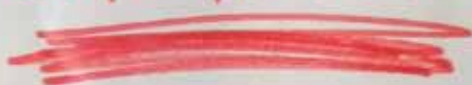
Även om självfinansieringsgraden är lägre för en generell sänkning av arbetsgivaravgiften än för arbetsgivaravdraget är den ändå så hög som 78 procent. Underskottet blir dock större för reformens två första år eftersom de dynamiska effekterna uppkommer med viss fördröjning.

EFFEKTER AV GENERELL OCH SELEKTIV SÄNKNING AV ARBETSGIVARAVGIFTEN

	Selektiv sänkning arbetsgivaravdrag 3,2 mkr	Generell
Bruttokostnad, mdr kronor	41,0	82,0
Lönekompensation av sänkt kostnad, %	25	67
Sänkt kostnad efter lönehöjning, %	5,42	2,66
Automatisk effekt, mdr kronor	15,3	37,6
Dynamisk effekt, mdr kronor	21,0	26,4
Nettokostnad som återstår att finansiera	4,7	18,0
Sysselättningsökning exklusive nya företagare	38 800	77 300
Ökning inklusive nya företagare	77 500	90 226
Nettokostnad per nytt jobb, tkr	60,1	200
Självfinansieringsgrad, %	88,6	78

Personal
sökes!

OMGÅENDE

NYANSTÄLLNINGSG- AVDRAG

Ett tredje alternativ är att begränsa nedsättningen till enbart nyanställda. Detta är statsfinansiellt billigt, men i praktiken svårt att genomföra.

6.1 NYANSTÄLLNINGSAVDRAG – EFFEKT I EXISTERANDE FÖRETAG

Lönesumman i den privata sektorn uppgick 2010 till ca 803 miljarder kronor. Om man räknar på ett scenario att 10 000 personer genomsnittligt nyanställs netto och att arbetsgivaravgiften för dessa sänks med 9,23 procentenheter blir kostnads-sänkningen initialt 277 miljoner kronor vilket utgör av mycket liten del den sammanlagda arbetskraftskostnaden. Löneökningar torde inte äta upp denna sänkning eftersom endast nyanställda

får avdraget. Om den sänkta arbetsgivaravgiften för nyanställda endast kommer att gälla för exempelvis en treårsperiod blir dock kostnads-sänkningen så liten att de existerande företagen knappast sänker priserna för att öka efterfrågan och kunna nyanställa. Risken är stor att det blir en skattesänkning – visserligen liten – men med stor dödviktsandel, dvs med en skattesänkning med mycket liten effekt.

6.2 EFFEKT PÅ NYFÖRETAGANDET

Ett avdrag i arbetsgivaravgiften för nyanställda kan dock ha effekt på nyföretagandet om nedsättningen görs så att alla nya sysselsatta, dvs även de som startar ett nytt företag, får en sänkning av avgiften på 9,23 procentenheter. Löneökningar åter inte upp en sådan sänkning. För att stimulera nyföretagandet torde dock sänkningen behöva gälla för en period på minst tre år och även då blir effekten mindre och osäkrare än för ett permanent avdrag på 9,23 procentenheter. Om ett permanent arbetsgivaravdrag skapar 39 000 jobb i nya företag kan man kanske spekulera i att ett treårigt nyanställningsavdrag på 9,23 procent av lönen för alla nyanställda under tre år kan ge uppåt 5 000 nya jobb. Detta skulle generera någon

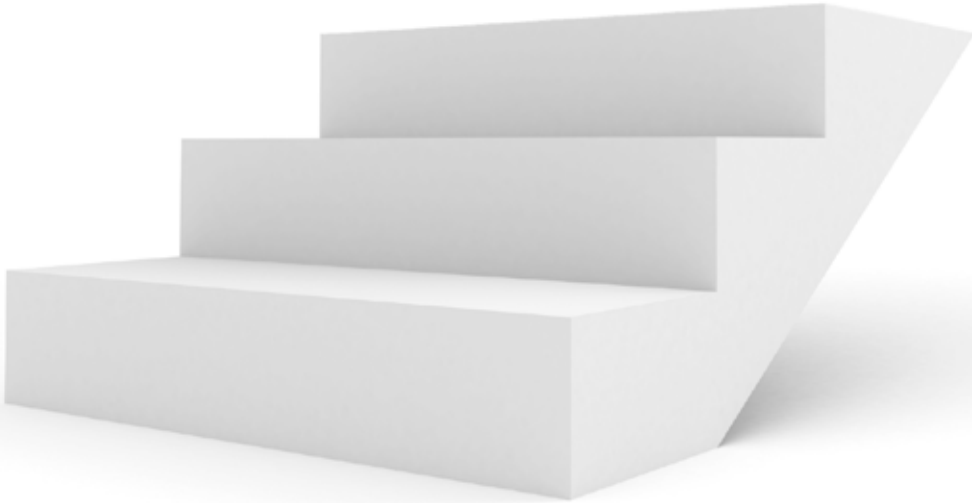
miljard i skatteintäkter på tre år. Åtgärden medför dock risk för skattestyrd strukturomvandling och kapitalförstöring bland omsättningen av nya företag genom att det blir lönsamt att starta och driva företag i endast tre år. Företaget och skattemyndigheten måste även hålla reda på vilka som är nyanställda, vilket är administrativt krångligt. Incitamenten att bryta upp företag och starta nytt för att komma i åtnjutande av nedsättningen av avgiften ökar dessutom. Allt detta gör att den samhällsekonomiska kostnaden av förslaget är mycket osäker. Erfarenheter från tidigare förslag visar också att det är ytterst svårt att utforma förslag som på ett enkelt och tillförlitligt sätt subventionerar sysselsättningen på marginalen.

HUR KAN AVDRAGET INFÖRAS

---

*Att sänka arbetsgivaravgifterna är ett effektivt
sätt att öka jobben och nyföretagandet.
Det kan göras antingen direkt eller stegvis.
Det viktigaste är att det faktiskt görs.*

Som framgått ovan har en sänkning av arbetsgivaravgifterna, och framför allt då i formen av ett arbetsgivaravdrag riktat mot de små företagen, stora positiva effekter på nyföretagandet och sysselsättningstillväxten i de små företagen. Samtidigt är det uppenbart att de initiala statsfinansiella kostnaderna blir betydande.

Reformen ger dock ett stort underskott de första två åren innan sysselsättningen ökat tillräckligt i existerande och nya företag. För att underlätta finansieringen bör reformen därför som nämnts genomföras stegvis. Man kan därvidlag tänka sig två olika modeller. Den ena där avgifterna sänks gradvis under en treårsperiod. Den andra för att arbetsgivaravdraget initialt sätts till ett löneavdrag motsvarande 3 anställda och sedan ökas till 6 respektive 10 anställda de kommande två åren.

Den sistnämnda modellen har fördelen att den starkare och mer direkt har positiva effekter på nyföretagandet.

En grov kalkyl av de statsfinansiella effekterna av ett stegvis införande visar att en sänkning av arbetsgivaravgiften med tre procentenheter första året, 3 procentenheter andra året och återstående 3,2 procentenheter tredje året medför en bruttokostnaden på 13,7 miljarder kronor första året varav en tredjedel strömmar tillbaka genom automatiska effekter i form av främst ökad inkomstskatt och ökade konsumtionsskatter. Effekterna av ett stegvis införande storleksmässigt ger grovt ett skattebortfall på drygt 12 miljarder kronor, men en återföring på åtminstone 40 procent via automatiska effekter samt ökat nyföretagande. Båda dessa vägar är möjliga och statsfinansiellt tämligen likvärdiga.

APPENDIX

Tabell 1. ARBETSGIVARAVGIFTER OCH EGENAVGIFTER, 2011

Arbetsgivaravgifter	Avgift (%)	Förmånsdel 50 % före skatt, p.e.	Skattedel exkl skatt på förmån (%)	Skattedel över 7,5 BB
Sjukförsäkringsavgift	5,02	2,51	2,51	100
Föräldraförsäkringsavgift	2,20	1,10	1,10	100
Ålderspensionsavgift	10,21	5,11	5,11	100
Efterlevandepensionsavgift	1,17	0,59	0,59	100
Arbetsskadeavgift	0,68	0,34	0,34	100
Arbetsmarknadsavgift	2,91	1,46	1,46	100
Allmän löneavgift	9,23	0	9,23	100
Totalt	31,42	11,1	20,33	100
Särskild löneavgift p.e. %		24,26%		
Egenavgifter				
Sjukförsäkringsavgift	5,11	2,56		100
Föräldraförsäkringsavgift	2,2	1,10		100
Ålderspensionsavgift	10,21	5,11		100
Efterlevandepensionsavgift	1,17			100
Arbetsskadeavgift	0,68			100
Arbetsmarknadsavgift	0,37			100
Allmän löneavgift	9,23			100
Totalt	28,97			100

Tabell 2. ARBETSGIVARAVGIFTER, 2009

Land (% av APW)	Marginell avgift
Australien	0,00
Belgien	34,47
Danmark	0,00
Finland	23,00
Frankrike	40,80
Grekland	18,10
Irland	10,75
Island	6,17
Italien	37,20
Japan	4,93
Kanada	4,95
Korea	9,81
Luxemburg	14,10
Mexico	7,64
Nederländerna	11,90
Norge	12,80
Nya Zeeland	0,00
Polen	18,43
Portugal	23,75
Schweiz	10,05
Slovakien	13,75
Spanien	29,95
Storbritannien	12,80
Sverige	31,42
Tjeckien	34,00
Turkiet	16,50
Tyskland	19,60
Ungern	32,00
USA	7,65
Österrike	21,63
Medelv. OECD	16,94
Medelv. EU 19	20,57

OECD 2009, tabell III.2.
Industriarbetare.

Tabell 3. NYFÖRETAGANDE OCH SÄNKT ARBETSGIVARAVGIFT

	År 1	År 2	År 3	År 4	År 5	År 6	År 7	År 8
Antal nya företag	9 000	5 850	4 500	3 780	3 240	2 880	2 610	2 430
Överlevt till olika år		9 000	5 850	4 500	3 780	3 240	2 880	2 610
			9 000	5 850	4 500	3 780	3 240	2 880
				9 000	5 850	4 500	3 780	2 880
					9 000	5 850	4 500	3 780
						9 000	5 850	4 500
							9 000	5 850
								9 000
Summa nya företag								
Akkumulerat från år 1	9 000	14 850	19 350	23 130	26 370	29 250	31 860	33 930
Snittstorlek, sysselsättning	1,7	1,8	2,0	2,2	2,4	2,6	2,6	2,6
Syssels. (hel + deltid)	15 300	26 730	38 700	50 886	63 288	76 050	82 836	88 218
Extra skatter, mdr kr	2,4	4,3	6,2	8,1	10,1	12,1	13,2	14,0
Överlevnadsgrad								
SCB 89-2003	100	61	46	38	32	28	25	23
Efter reform till olika år, %	100	65	50	42	36	32	29	27

A) Nettoetableringen (ökning av antalet överlevande småföretag) var enl BMÖ 7 700 företag per år, 15 000 enligt DNV och 9 000 enligt oss. B) Här har räknats med en liten ökning av sysselsatta per nytt företag på basis av figur 26 i "Nyföretagandet i Sverige" (2006-08-14). C) Genomsnittlig lön har satts till 300 000 kr, genomsnittsskatt 53 % inkl 22,2 % arbetsgivaravgift och 23 % i konsumtions skatter.

Tabell 3b. NYFÖRETAGANDE OCH SÄNKT ARBETSGIVARAVGIFT UNDER 3 ÅR

	År 1	År 2	År 3
Antal nya företag som överlevt till olika år			
Etablerade år 1	9 000	5 850	4 500
Etablerade år 2		9 000	5 850
Etablerade år 3			9 000
Summa nya företag ackumulerat från år 1	9 000	14 850	19 350
Sysselsatta per nytt företag	1,7	1,8	2,0
Sysselsatta (hel + deltid)	15 300	26 730	38 700
Extra skatter, mdr kr	2,4	4,3	6,2

Tabell 4. SMÅFÖRETAGEN FÖRDELADE PÅ STORLEKSKLASS, 2010 (12 04 09)

Skattebortfall i olika stora företag om arbetsgivaravgiften sänks med 9,23 procentenheter för högst en lönesumma på 3,2 mkr kronor.

	Antal företag	Max lön per företag, tkr	Summa sysselsatta	Totalt mdr kr
Soloföretagare	716 735	30	579 274	2,0
1 anställd	44 608	579	66 911	2,4
2 anställda	44 608	899	111 519	3,7
3 anställda	44 608	1 219	156 127	5,0
4 anställda	44 608	1 539	200 734	6,3
1–4 anställda	178 430		535 291	
5 anställda	8 922	1 859	49 068	1,5
6 anställda	8 922	2 179	57 990	1,8
7 anställda	8 922	2 499	66 911	2,1
8 anställda	8 922	2 819	75 833	2,3
9 anställda	8 922	3 139	84 754	2,6
5–9 anställda	44 608		334 557	
1–9 anställda	223 038		635 837	
10–49 anställda	32 252	3 200	618 982	9,5
50–199 anställda	4 756	3 200	424 814	1,4
200–anställda	1 285	3 200	971 030	0,4
Summa 0–9 anställda	939 773		1 215 111	
Summa privat verksamhet	978 066		3 229 937	
Offentligägd affärsverksamhet	2 531		201 665	
Summas affärssektor	980 597		3 431 602	
Offentliga myndigheter	752		1 237 958	

Genomsnittlig förvärvsinkomst 2011 är 320 000 kronor, för heltidsanställda 366 000 kronor (SEK, SCB). Soloföretagarnas medelinkomst antas vara låg, 30 000 kronor. Många driver näringsverksamhet vid sidan av tjänst eller pension. Företagarnas löneuttag antas vara 81 procent av genomsnittslönen. (Företagarna 2010, Hansson 2008, sid 41). Antalet företag och sysselsatta har hämtats från Företagarna (Fakta om små och stora företag, februari 2011, sid 4, avser jan 2011). Antalet företag i gruppen 1–9 sysselsatta har fördelats på undergrupperna efter relationen 2011. Antalet sysselsatta i storleksgrupperna 1–9 sysselsatta är en gov uppskattning som något överskattar totalantalet sysselsatta för företag med 1–9 anställda.

Tabell 5.

SYSSELSÄTTNINGSEFFEKT AV SELEKTIV NEDSÄTTNING AV ARBETSGIVARAVGIFT (12 06 26)

Arbetsgivaravgiften sänks med 9,23 p. e. upp till löner motsvarande 10 anställda	Parametrar	Mdr kr
Sänkt total arbetskraftskostnad vid oförändrad lön		7,02
Lönerna höjs 1,8 procent (25 % av den kostnadssänkning som nedsatt avgift ger)		1,76
Sänkning av total arbetskostnad: sjunker från 131,42 till 124,3 (1,0176 x 1,22197)		5,42
Effekt på förädlingskostnad (arbetskostnadsandel ca 80 %)	4,34	(5,42)x0,8
Sänkt produktpris (60 % av kostnadsminskningen)	2,60	
Ökad produktion efter två år (priselasticitet antas 1,5)	3,90	
Ökad sysselsättning, procent	3,90	
50 procent av antalet soloföretagare antas bli påverkade och öka sysselsättningen med 3,9 %	358 500	
Antal sysselsatta i företag med 1 -9 anställda	635 837	
Summa sysselsatta i företag med 0 - 9 sysselsatta	994 337	
Summa nedsättning av arbetsgivaravgift brutto, mdr kr		41,00
Ökning av antal anställda i existerande företag	38 803	
Automatisk effekt 1: skatteåterflöde genom ökad lön och företagarinkomst i existerande företag		9,6
Automatisk effekt 2: sänkt KPI pga nedsatt arbetsgivaravgift	0,55	
Automatisk effekt 3: minskade offentliga utgifter genom sänkt KPI		5,6
Summa automatiska effekter		15,26
Dynamisk effekt 1: minskade offentliga utgifter när 38 800 färre har a-kassa		8,69
Dynamisk effekt 3: ökade arbetsgivaravgifter när arbetslösas medellön höjs med 96 000 kronor		0,83
Dynamisk effekt 4: ökade konsumtionsskatter		0,64
Dynamisk effekt 5: högre skatter genom ökat nyföretagande 19 000 företag med 39 000 nya jobb.		6,20
Dynamisk effekt 6: lägre a - kassa när 39 000 personer startar eget.		8,74
Avdrag för 39 000 arbetslösas arbetsgivaravgift, inkomstskatt och konsumtionsskatt		-4,1
Summa dynamiska effekter		21,0
Summa automatiska och dynamiska effekter		36,3
Staten förlorar, mdr kronor		4,7
Nettokostnad per nytt jobb, tkr		60,1
Reformens självfinansieringsgrad		88,6

De ökade företagarinkomsterna beskattas med en marginell skattekvot som beräknas till 50 procent (marginalskatt 30 %, arbetsgivaravgifter på 22,19 % och konsumtionsskatter på 23 procent av nettoinkomstökningen). Genomsnittsskatten är 53 procent. Av de offentliga utgifterna (1 700 mdr kronor) uppskattas 60 procent vara prisberoende. Ökar nyföretagandet p g a sänkt arbetsgivaravgift med 9,23 p.e. för småföretag uppskattas skatteökningen bli 6,2 mdr kronor efter två år och dubbelt efter åtta år.

Tabell 6. EFFEKTER AV GENERELLT SÄNKT ARBETSGIVARAVGIFT MED 9,23 P.E. (%-ENHET)

Arbetsgivaravgiften sänks från 31,42 % till 22,19 %. Lönerna antas stiga två tredjedelar, 4,71 %. Antagande: näringslivspriser sänks med två tredjedelar av kostnadsminskningen. 2011 års lönenivåer.	
Sänkt total arbetskraftskostnad vid givna löner 9,23/1,3142	7,02
Lönerna stiger 67 procent av kostnadsminskningen, i hela ekonomin, %	4,71
Arbetskostnaden för lön på 100 kr sjunker från 131,42 till 127,93 ($122,19 \times 1,0471$)	2,66
Sänkt förädlingskostnad (arbetskostnadsandel 80 %)	2,13 ($2,66 \times 0,8$)
Sänkt producentpris (övervältring framåt 60 %)	1,60 ($2,13 \times 0,6$)
Ökad produktion efter två år (om genomsnittlig priselasticitet 1,5)	2,39
Ökad sysselsättning, procent	2,39
Antal sysselsatta i privat verksamhet, miljoner	3,23
Ökning av antal anställda (2,39 %) nya företag	77 326
Sänkning av arbetsgivaravgift totalt brutto, mdr kr (9,23 % av 802,94), mdr kr	82,0
Automatisk effekt 1: Skatteåterflöde via höjda arbetsinkomster (skattekil inkl kons.skatt = 57,7 %)	21,8
Automatisk effekt 2: Skatteåterflöde via ökad företagarinkomst	4,6
Automatisk effekt 3: sänkt KPI genom sänkt arbetsgivaravgift	1,10
Minskade offentliga utgifter genom sänkt KPI	11,2
Summa automatiska effekter	37,6
Dynamisk effekt 1: minskade offentliga utgifter när 77 300 färre har a-kassa	17,3
Dynamisk effekt 2: ökad inkomstskatt när 77 300 går från a-kassa till jobb	2,5
Dynamisk effekt 3: ökade arbetsgivaravgifter när tidigare arbetslösa lön höjs med 108000	1,9
Dynamisk effekt 4: ökade konsumtionsskatter (23 % av nettoinkomst) när arbetslösa lön höjs	1,4
Dynamisk effekt 5: ökade skatter pga 6 000 nya företag (1/3 av effekten för selektiv sänkning)	3,3
Summa dynamiska effekter	26,4
Återstår att finansiera, mdr kr	18,0
Nettokostnad per nytt jobb tkr	
Självfinansieringsgrad	78,0

Kommentarer. Arbetsproduktiviteten har antagits opåverkad av avgiftssänkningen. Den relativt låga övervältringen framåt på priserna (0,6) tar hänsyn till att priserna är givna inom t ex råvarusektorn. Företagarinkomsterna ökar därför att 40 % av kostnadsminskningen ej övervältras framåt på lägre priser utan används till ökade investeringar och ökad vinst. Om en fjärdedel av återstående kostnadsminskning beskattas blir skatterna = $0,25 \times 0,4 \times 74,1 \times$ företagarskattekil 2011 på $0,557 = 4,1$ mdr kr. Löntagarnas skattekil = $1 - (1 - 0,328) \times (1 - 0,23) / 1,222 = 0,577$. Företagarnas skattekil = $1 - (1 - 0,297) \times (1 - 0,23) / (1 + 0,222) = 0,557$

Tabell 7. JÄMFÖRELSE AV ARBETSGIVARAVDRAGET OCH EN GENERELL SÄNKNING AV ARBETSGIVARAVGIFTEN

	Arbetsgivaravdrag	Generell sänkning
Bruttokostnad, mdr kronor	41,0	82,0
Lönekompensation av sänkt kostnad, %	25	67
Sänkt kostnad efter lönehöjning, %	5,42	2,66
Automatisk effekt, mdr kronor	15,3	37,6
Dynamisk effekt, mdr kronor	21,0	26,4
Nettokostnad som återstår att finansiera	4,7	18,0
Sysselättningsökning exklusive nya företagare	38 800	77 300
Ökning inklusive nya företagare	77 500	90 226
Nettokostnad per nytt jobb, kronor	60 100	200 000
Självfinansieringsgrad, %	89	78

Tabell 8. FÖRDELNING AV FÖRVÄVSINKOMSTER OCH INKOMSTSKATT, 2011

Tax. Förvärvsinkomst	Uppräknat antal		Förvärvsinkomst		Inkomstdelar	
	i 1000-tal	Andel %	Mkr	Andel %	Mkr	Andel %
0 – 43 tkr	743	9,8	6 953	0,4	295 098	15,7
43 – 120	917	12,3	81 610	4,4	487 593	26,0
120 – 290	3172	42,7	652 059	34,8	715 544	38,1
290 – 300	175	2,4	51 715	2,8	25 292	1,3
300 – 396	1239	16,7	417 524	22,3	145 397	7,8
396 – 561	842	11,3	374 315	20,0	110 648	5,9
561 – 700	194	2,6	119 508	6,4	37 780	2,0
700 – 800	57	0,8	42 435	2,3	13 122	0,7
800 – 1 000	56	0,8	49 352	2,6	14 333	0,8
1 000 – 1 500	30	0,4	35 862	1,9	15 760	0,8
1 500–	19	0,3	44 507	2,4	15 274	0,8
Summa	7 432	100,0	1875 840	100,0	1875 840	100,0

REFERENSER

Adema, W (2001), "Net Social Expenditure, Labour Market and Social Policy", occasional papers no 52, OECD, Paris.

Almega (2008), "Vi vill inte såga den svenska modellen. Vi vill slipa till den". Skatterna och tjänstebansernas utvecklingskraft – en ekonomisk analys.

Andersson, Pernilla (2007), "Hur är det att vara egenföretagare i Sverige?", Ekonomisk Debatt, s.7-17.

Bennmarker, Helge, Mellander, Erik och Björn Öckert, working paper 2008:19, IFAU, Institute for Labour market policy evaluation.

Bjuggren, Per-Olof, Du Rietz, Gunnar och Dan Johansson, "3:12-reglerna: en ekonomisk analys", Ekonomisk Debatt nr 7, 2007, sid 26-27.

Braunerhjelm, Pontus (2007), "Behövs entreprenörerna", Ekonomisk Debatt, nr. 6, s. 19-33.

Finansdepartementet (2008), "Beräkningskonventioner", sid 26.

Dahlman, Carl Johan och Anders Klevmarken (1971), Den privata Konsumtionen 1931-1975, Industriens Utredningsinstitut.

Du Rietz, Gunnar (1994), Valfärdsstatens finansiering, Timbro, Stockholm

Du Rietz, Gunnar (2002), "Skatterna och den ekonomiska tillväxten", Skattebetalarna, utredningsrapport 2002:6.

Du Rietz, Gunnar (2004), "Effektivitetsproblemet med höga skatteklilar", i Karlson, N, Johansson, D och R Johansson (red), Skatter och värdighet.

Du Rietz, Gunnar, Johansson, Dan och Karlson, Nils (2004), "Ett enkelt skatteförslag för arbete och värdighet". I Karlsson, Nils, Johansson, Dan och Richard Johnson (red), Skatter och Värdighet (2004), Ratio, Stockholm.

Dahlman, Carl Johan och Anders Klevmarken (1971), Den privata

Konsumtionen 1931-1975, Industriens utredningsinstitut.

Engström, P. och Holmlund, B. (2006), "Tax evasion and selfemployment in Sweden in a high tax country: evidence from Sweden", working paper 2006:12, nationalekonomiska institutionen, Uppsala universitet.

Fakta för skattebetalare (2008), Skattebetalarnas förening.

Flood, Lennart och Chiya Manuchery (2012), "Ger sänkta arbetsgivaravgifter högre sysselsättning?" Rapport till Företagarna.

Gruber, Jon & Saez, Emmanuel (2002), "The elasticity of taxable income: Evidence and implications", Journal of Public Economics, 84, 1-32.

Hansson, Ingemar och Erik Norrman (1996), Skatter. Teori och praktik, SNS förlag.

Hansson, Åsa (2004), "Taxpayers' responsiveness to tax rate changes and implications for the cost of taxation".

Källa: modellframskrivning av HEK- urvalet från 2010 till 2011 samt egna beäkningar. Kommunkattan inkluderar kyrkoskatt = 32,76.

Inkomstskatt	Skattedelar		Kvar efter ink.skatt		Marginalskatt (SCB), %	Skiktmarginal- skatt,%
	Mkr	Andel %	Mkr	Andel %		
209	0	0,0	295 098	21,4	2,6	0
13 260	111 171	28,3	376 422	25,2	25,3	22,8
146 379	212 517	40,9	503 027	37,1	29,4	29,7
12 306	7 512	1,5	17 780	1,3	28,9	29,7
101 997	47 690	8,4	97 707	7,5	31,0	32,8
105 419	58 422	10,7	52 226	4,2	47,8	52,8
415 53	19 948	3,9	17 832	1,3	55,1	52,8
16 316	7 585	1,4	5 537	0,5	55,8	57,8
20 149	8 284	1,5	6 049	0,5	55,4	57,8
16 060	9 109	1,7	6 651	0,5	55,6	57,8
22 176	8 828	1,7	6 446	0,5	55,7	57,8
495 824	491 066	100,0	1380 225	100,0	29,8	26,2

Lunds Universitet, Working paper 2004:5.

Hansson, I och Norrman, E (1996), Skatter, teori och praktik, SNS.

Hansson, Åsa (2006), "Hur påverkar en skatt på arbete utbudet och efterfrågan av arbetskraft – Vad säger nationalekonomisk teori och empiri?"

Henrekson, Magnus (1998), "Högre sysselsättning genom en utvidgad marknadssättning", Ekonomisk Debatt nr 7, 515-526.

Herin, Jan, Jakobsson, Ulf och Anders Rydman (2006), "Ge de arbetslösa en chans. 150 000 nya jobb genom halverade arbetsgivaravgifter. Tankesmedjan den Ny Valfärden"

Holmlund, Bertil och Kolm, Anne-Sofie (1998), "Kan arbetslöshet bekämpas med skattepolitik?", Ekonomisk Debatt nr 4.

Holmlund, Bertil och Söderström, M (2007), "Estimating income responses to tax changes: a dynamic panel data approach", working

paper 2007:25, Department of Economics, Uppsala Universitet.

Karlsson, Charlie och Pettersson, Lars (2003), "Ny politik för tillväxt och sysselsättning" – en studie om sänkta arbetsgivaravgifter och alternativa medel för arbetsmarknadspolitik". Utredning från Företagarförbundets Näringspolitiska grupp.

Marx, Ive (2001), "Job subsidies and cuts in employers' social security contributions: The verdict of empirical evaluation studies", International Labour Review, No 1.

Nordling, Danne (1989), Skattetryck och skattepolitik, Skattebetalarna.

Nordling, Danne och Gunnar Du Rietz (2002), "Skatter och arbetsutbud, empiriska resultat", Skattebetalarnas Förening.

Näringslivets Ekonomifakta (1982), Faktarapport nr 7.

OECD (2006), Taxing Wages 2005-2006.

Riksdagens revisorer, Förslag till riksdagen 2001/02:RR2, bilaga 1 "Sänkta socialavgifter – har det någon effekt?"

Riksrevisionen (2008:16), "Sänkta socialavgifter – för vem och till vilket pris?"

Selén, Jan (2002), "Taxable income and responses to tax changes – a panel analysis of 1990/1991". FIEF SOU 2011: 2, Långtidsutredningen 2011:2, Bilaga 12.

Stenkula, Mikael (2009), "Taxation and Entrepreneurship in a welfare state", IFN working paper no. 800.

Söderberg, Hans (1996), Inkomstskattens utveckling under 1900-talet. En vägvisare för skatteberäkningar åren 1921-1996, Skattebetalarnas Förening.

Sörensen, Peter Birch (2008), The Taxation of business income. Finansdepartementet.

Om Företagarna

Företagarna är Sveriges största företagarorganisation. Vår uppgift är att skapa bättre förutsättningar för företagande i Sverige. Vi företräder 75 000 företagare, vilket ger oss stor möjlighet att påverka och driva opinion för ett bättre företagarklimat. Dessutom erbjuder vi våra medlemmar unika medlemsförmåner. Företagarna är en medlemsägd, medlemsstyrd och partipolitiskt obunden intresseorganisation. Vi finns över hela landet med 20 regionkontor och 261 lokala nätverk och mötesplatser.

företagarna

Huvudkontor: Regeringsgatan 52, 106 67 Stockholm. Telefon 08 - 406 17 00. info@foretagarna.se
www.foretagarna.se